
ПРИЛОГ ОЧУВАЊУ НАЦИОНАЛНОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

[Биљана Белоица Павловић и Драгана Цицковић Сарајлић (2018).
Национално васпитање у настави музичке културе. Косовска Митровица:
Универзитет у Приштини, Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић,
Факултет уметности у Приштини – Звечан]

Монографија који носи назив *Национално васпитање у настави музичке културе*, аутора Биљане Белојице Павловић и Драгане Цицковић Сарајлић, бави се улогом и значајем наставе музичке културе у остваривању националног васпитања у основној школи, циљевима и задацима овог подручја, музичким садржајима у складу са темом, васпитним значајем српског музичког стваралаштва, дидактичко-методичком интерпретацијом ових садржаја, методологијом и резултатима емпиријског истраживања.

Аутори подвлаче да је „интересовање за ову тематику подстакнуто чињеницом да се у процесу глобализације, која тежи унификацији и националној хомогенизацији, занемарују националне културне специфичности и традиционалне вредности“, што носи посебну тежину када се узме у обзир седиште универзитета на ком раде аутори. Кроз разматрање овог проблема аутори траже начин неговања духа традиционалне вредности код ученика основношколског узраста, а кроз национално музичко васпитање.

Тема рада је детаљно елаборирана у првом делу рада. Он се односи се на теоријске основе где се разматрају: Суштина и смисао националног васпитања, Настава музичке културе као чинилац остваривања националног васпитања, српско традиционално народно музичко стваралаштво у настави, улога традиционалних песама и игара у развијању интеркултуралне комуникације у основној школи, српске патриотске песме у настави, српска духовна музика у настави, српска уметничка музика у настави, педагошка вредност музичких садржаја националног васпитања и дидактичко-методичке основе обраде музичких садржаја националног васпитања. Кроз теоријске основе аутори разрађују појам националног васпитања кроз мишљења и ставове педагошких класика и мислилаца, социолога и музичких педагога и подвлаче примарни циљ националног васпитања, а то је развијање свести о припадности одређеној заједници кроз музичке садржаје националног карактера. Битно је истаћи да аутори наглашавају да национално васпитање не искључује потребу неговања интерна-

ционалних и мултиетничких вредности које подразумевају толеранцију, сарадњу и разумевање. Осврћу се на прецизирање циљева и задатака националног васпитања у настави музичке културе јер сматрају да је недовољна пажња посвећена овој теми у радовима музичких педагога. У овом делу рада представљене су основе развоја српске духовне и уметничке музике и српских патриотских песама у контексту историјских и друштвених збивања на овим просторима. Можемо да се упознамо са историјатом српских патриотских песама у настави у одређеним историјским околностима, са епским и родољубивим, такозваним песмама будилницама. Говори се о духовној музици, где се напомиње да је током двадесетог века српска духовна музика била искључена из наставе и да је због такве образовне политике многим генерацијама остала недоступна и непозната. Као логичан след, наставак овог дела је посвећен воспитним вредностима поменутих садржаја и њиховој примени у настави кроз дидактичко-методичку интерпретацију.

Други и трећи део рада односе се на методолошке основе и резултате истраживања које је реализовано из два дела. Техником анализе мерена је заступљеност музичких садржаја националног васпитања у основношколским наставним програмима и уџбеницима музичке културе, а техником анкетирања тражен је одговор на питање у којој мери су ученици основношколског узраста упознати са музичким садржајима националног васпитања. Након детаљног излагања налаза до којих су дошли анализом програма и одабраних уџбеничких комплета, аутори закључују да је у *основношколским наставним програмима и уџбеницима музичке културе потврђена запостављеност српског традиционалног народног музичког стваралаштва, патриотских и духовних песама, националне уметничке музике, као и традиционалних песама и игара других народа који живе на територији Србије.*

Други део истраживања спроведен је путем анкетирања 534 ученика осмог разреда у основним школама на територији централне Србије и Косова и Метохије. Истичући неопходност развијања позитивних ставова ученика према традиционалној и уметничкој музици свог народа, као и поштовање према музичким остварењима других народа, аутори дефинишу циљ истраживања који се односи на: утврђивање у којој мери су ученици основношколског узраста упознати са музичким садржајима националног васпитања. Резултати истраживања су показали да ученици основношколског узраста нису у довољној мери упознати са музичким садржајима националног васпитања и да нису довољно заинтересовани за њихово извођење у школи и ван школских установа. Анкетирани ученици нису показали довољно познавање српских традиционалних, патриотских и духовних песама, мада имају развијену свест о њиховом значају. Такође, нису довољно заинтересовани за извођење ових песама у настави и школи, не познају довољно српску уметничку музику, знају да наведу народе који живе у њиховом окружењу, али не познају њихове традиционалне песме и игре. Овакви резултати потврђују потребу и важност спроведеног истраживања.

Ова монографија, која је посвећена истакнутом методичару Мирјани Ивановић, намењена је учитељима и наставницима музичке културе, студентима учитељских и факултета музичке уметности и свима онима који имају удела у изради наставних програма и уџбеника. Она може да буде основ од кога треба поћи при изради наставних програма и уџбеника, при чему од велике помоћи може бити избор музичких садржаја који је дат у Прилогу. Аутори нуде већи избор српских традиционалних, српских патриотских, српских духовних песама и традиционалних песама и игара других народа. Укључивање ових садржаја може подстаћи ученике и наставнике на њихово коришћење и чешће извођење у настави, као и у свакодневном животу.

Проф. др Данијела Судзиловски